

2. Strokovna razprava CPI – Mikrodokazila, 26. 3. 2025

Sintezno poročilo z delavnic o presoji učnih izidov in ravni mikrodokazil

Delavnici o presoji učnih izidov mikrodokazil in določanja ravni SOK/EOK, izvedeni v dveh skupinah, sta potekali na podlagi predhodne analize pilotnih programov za pridobitev mikrodokazila in skladno z v naprej pripravljenimi smernicami za izvedbo. Osrednji namen je bil preveriti, ali so učni izidi zapisani v skladu z zahtevano ravni Slovenskega in Evropskega ogrodja kvalifikacij (SOK/EOK), ter ali so ti izidi merljivi, smiselno strukturirani in povezani s potrebami v delovnim ali širšem družbenim okoljem.

V ospredju analize sta bila dva pilotna programa: »Zeleni prehod in okoljska pismenost v prehranskem sistemu« ter »Zdravstvena vzgoja v digitalnem komunikacijskem okolju«. Pri prvem so udeleženci ocenili, da učni izidi presegajo določeno raven SOK 5, saj vključujejo kompleksno uporabo znanja in analizo. Po drugi strani pa so učni izidi drugega programa preveč osnovni glede na predlagano raven EOK/SOK 6/7 in bi bolj ustrezali ravni SOK 5. Obe skupini sta se strinjali, da Bloomova taksonomija, čeprav uporabna kot okvir, ne zadošča za določanje ravni zahtevnosti, saj ne zajame vseh vidikov kompleksnosti kompetenc.

Poglavitne pomanjkljivosti so bile vezane na preveč splošne, nemerljive glagole (npr. »razume«, »pozna«, »zna«), pomanjkanje informacij (te verjetno obstajajo, vendar niso bile na volje udeležencem delavnice) o konkretnih metodah preverjanja učnih izidov ter odsotnost jasne povezave z delovnimi oziroma poklicnimi konteksti. Udeleženci so poudarili, da morajo biti učni izidi jasni, merljivi in usmerjeni k preverjanju uporabnosti znanja v praksi. Ravni SOK/EOK naj bodo pri tem glavno izhodišče, ne zgolj formalna oznaka.

V razpravi je bilo izpostavljeno, da so opisane težave prisotne tudi pri že umeščenih kvalifikacijah v SOK, zato je treba obravnavo mikrodokazil razumeti širše – kot priložnost za sistemsko izboljšanje pristopa k zapisovanju učnih izidov in razvoju kompetenc izobraževalcev/snovalcev programov. Predlagano je bilo, da se pripravi usposabljanja za pisanje učnih izidov in vzpostavi informacijsko podporo z dvema podatkovnima bazama: eno za spremljanje opravljenih mikrodokazil posameznikov in drugo za register/katalog vseh aktualnih in preteklih programov za pridobitev mikrodokazil.

Ob tem se je oblikovalo širše vprašanje, ali naj mikrodokazila sploh umeščamo v nacionalno ogrodje kvalifikacij. Udeleženci so poudarili, da mora CPI zavzeti razvojno stališče do mikrodokazil kot pomembnega elementa prihodnosti izobraževanja, vendar mora pred tem jasno odgovoriti na ključna vprašanja: Kaj želimo z mikrodokazili doseči? Katere cilje naj podpirajo? In predvsem – kakšno vlogo imajo v primerjavi s formalnimi kvalifikacijami?

Da bi si lahko odgovorili na vprašanje o smiselnosti umeščanja mikrodokazil v nacionalni kvalifikacijski okvir, moramo najprej primerjati cilje in namen nacionalnih ogrodij (kot je SOK) s cilji in namenom mikrodokazil. Nacionalna ogrodja so zasnovana za strukturirano, celovito in preverljivo umeščanje formalnih in dodatnih kvalifikacij, mikrodokazila pa naj bi bila krajše, bolj fleksibilne in ciljno usmerjene oblike učenja, pogosto vezane na specifične potrebe trga dela ali širšega okolja. Ta razlika odpira dilemo: ali mikrodokazila formalizirati ali jih razvijati kot vzporeden, a dopolnjujoč sistem?

Ena izmed možnih rešitev je uvedba vzporednega registra ali okvira za mikrodokazila, ki ne bi bil povsem enak SOK-u, vendar bi omogočal primerljivost, prepoznavnost in zagotavljanje kakovosti. Tak okvir bi lahko temeljil na kompetenčnih standardih in obsegal smernice za oblikovanje učnih izidov, preverjanje ter povezavo s potrebami delodajalcev ali drugih potreb družbenega okolja. Hkrati pa bi moral biti dovolj odprt, da omogoča razvoj in umeščanje različnih oblik izobraževanja brez nepotrebne birokracije.

Sklep obeh delavnic je torej jasen: če želimo, da bodo mikrodokazila postala verodostojen in uporaben element sistema izobraževanja, moramo zagotoviti njihovo kakovostno strukturiranje, jasne usmeritve ter preiščeno sistemsko umeščanje – bodisi v obstoječe kvalifikacijske okvirje bodisi v nov, komplementaren sistem.

Pripravili:

Simona Kuder in Andreja Vuk

NKT SOK-EOK